

Sau 92 năm tuổi thọ, ngày 07-9-2009 Đức Cha Phaolô Lê Đức Trọng, nguyên giám mục phó tá giáo phận Hà Nội đã được Thiên Chúa gọi về.

Đức Cha Giám Mục Phaolô Lê Đức Trọng

Trong hơn 60 năm linh mục và 15 năm giám mục, ít ai biết rõ về thân thế, gia cảnh như thế nào là tác phong, nhân cách của ngài. Cho đến những năm cuối đời khi hai tập Hội Ký 1 (2006) và 2 (2007) được phép biên giới hơn trong nước, một số người mới biết được những nét nhân ra của Đức Cha Phaolô một nhân cách.

Những vẻ đẹp của đời sống.

Phải chờ đợi sau Thánh Lễ an táng tại Nhà Thờ Chính Tòa Nam Định ngày 09-9-2009, khi Hội Ký tập 3 được công bố*, người ta mới cảm nhận được trên vẻ đẹp của người môn đệ Chúa Kitô đã âm thầm những can đảm sống và tận tâm nghiên cứu niềm tin son sắt của mình giữa những tháng năm đầy biến động trong lòng Giáo hội và Quốc gia. Đó là hình ảnh của một đóa hoa sen tinh khiết trong lòng những người lên giáo phận và những người khác.

Một mẫu người đức độ, khiêm tốn

Qua những chứng từ được liệt kê trong ba tập Hội Ký, và qua những phát hiện sau này của nhiều nhân chứng, cho thấy Đức Cha Phaolô là một mẫu người đức độ, khiêm tốn, chịu mang một tinh thần nghèo khó bần sinh. Và khi tinh thần nghèo khó, đức độ, khiêm tốn bần sinh này được tôi luyện trong môi trường Kitô giáo thì chắc có tăng thêm chứ không hề sút giảm.

Trong đời sống tu trì đời sống và bổn phận của một vị phó tế Hội Ký toàn tập, Đức Cha đã giải bày tâm trạng băn khoăn, bất rứt pha lẫn nỗi đau của mình khi chứng kiến nỗi sống cách biệt mà ngài cho là "đời sống" của giới giáo sĩ và cung cách "khúm núm, lờ mờ" quá của giáo dân đời sống những người chặn giữ tinh thần trong những năm cuối đời, ngay giữa lòng một chế độ gọi là "xã hội chủ nghĩa".

Một đời sống khác theo quan sát của Đức Cha Phaolô ngay khi còn là một học sinh nhỏ

Đức Giám Mục M. Tho đ o đức chân chính b coi là m c m. Không thi u nh ng v k th Giáo ph n nh to, th m m c, và th m chí n u có th , v n đ ng cách nào đó đ đ c chuy n vào nh ng v trí cao sang." (HK toàn t p Ph n II – Giáo H i CGVN Tr c C n Bảo Th i Đ i, trang 256)

H n ai h t Đức Cha Phaolô có quy n và có đ t cách đ đ a ra nh ng nh n đ nh th ng th n trên đây. Gi n đ vì cũng trong bài gi ng nhân Thánh L an táng ngài, đ c giám m c ph tá t ng giáo ph n Hà N i đã làm ch ng tr c s hi n đ n đ ng đ các ch c s c trong Giáo h i và nhi u ngàn tín h u nh sau:

"Là con ng i khiêm t n, tuy 2 l n đ c Đức H ng Y Giuse Maria Tr nh Nh Khuê đ c làm Giám m c, nh ng ngài đ u t ch i. L n th ba vì nhu c u c p thi t c a Giáo Ph n Hà N i, ngài nh n làm giám m c ph tá giúp vi c đ c H ng Y Phaolô Ph m Đ ình T ng, khi đã b y m i l m tu i."

**V ch chẵn can tr ng -
Ng i Ngôn s mi t mài rao gi ng**

Sau bi n c đ t n c b chia đôi năm 1954, cùng v i m t s linh m c, cha Phaolô Lê Đ c Tr ng đã ch n i mi n B c, can đ m ch p nh n vai trò ch chẵn –h n th , vai trò Ngôn S , gi a m t xã h i vô th n, vô luân, vô tôn giáo, vô t qu c-. V n theo đánh giá c a Đức Cha ph tá TGP Hà N i Lôrenxô Chu Văn Minh, thì "Ngài là m t ngôn s nhi t thành luôn hăng say rao gi ng L i Chúa, th i thu n l i cũng nh không thu n l i. Nh ng bài gi ng c a ngài súc tích, m ch l c l o i cu n lòng ng i, là đèn sang, soi l i ch đ ng cho dân Chúa".

Trong su t nh ng năm tháng khó khăn, nghi t ngã, đ ng và nhà n c c ng s n tuy không ra m t bách đ o nh nh ng th k tr c, nh ng b ng nhi u ph ng th khác nhau, h đã âm th m ti n hành nh ng th đ n tinh vi, thâm đ c nh m tiêu di t l n h i các tôn giáo, nói chung, cách riêng Giáo h i Công giáo.

Thí d nh h chiêu đ nh ng thành ph n tín h u –bao g m c giáo dân và m t thi u s giáo sĩ- b t m n, có cu c s ng bê tha, r i đ o đ l p ra nh ng t ch c nh "y Ban Liên L c Nh ng Ng i Công Giáo Yêu N c, Yêu Hòa Bình, T Qu c", ban đ u i mi n B c và "y Ban Đoàn K t Công Giáo Yêu N c" sau này i mi n Nam đ dùng chính ng i Công giáo đánh phá Giáo h i theo ki u "g y ông đ p l ng ông"; h hóa, mua chu c các đ ng b c nh m chia r n i b Giáo h i; ng m t c b m i ph ng ti n giáo đ c, đào t o, n loát khi n cho vi c h c đ o, tìm hi u giáo lý b tr ng i. Đ y là ch a k nh ng th đ n vu oan, giá h a nh m b t b , k c gi t chóc, th tiêu các linh m c, tu sĩ nh tr ng h p cha Nguy n Văn Vinh thu c Giáo ph n Hà N i

- Tôi không đ̣ c phép nói, vì lụ t chúng tôi đ̣ y ṛ ng: khi gị i ṭ i thì không bao gị đ̣ c nói đi u ng̣ i ta nói ṿ i tôi, dù có pḥ i cḥ t cũng không đ̣ c nói: đó là bí ṃ t toà gị i ṭ i, chúng tôi pḥ i gị ṿ i giá ṃ ng ṣ ng chúng tôi.

Ḥ c̣ ḥ i đi ḥ i ḷ i mãi, tôi ṿ n cḥ tḥ a có ṃ t câu:

- Tôi không đ̣ c phép nói.

Ṛ i ḥ ḥ i hàng ṃ y cḥ c câu ḥ i vu ṿ , trong đó có ṃ t câu quan tṛ ng:

- Ông có tôn tṛ ng chính quỵ n không?

- Có - lụ t đ̣ o chúng tôi đ̣ y đi u ỵ .

C̣ ṃ t ngày tḥ m ṿ n, cḥ có ḷ i ḥ i đáp đó là đàng hoàng.

Ông Vị n Tṛ ng đ̣ c ḷ i biên ḅ n đ̣ tôi ký. Khi đ̣ c đ̣ n câu: ông có tôn tṛ ng "chính quỵ n" không? thì ông ta ḷ i ḥ i: ông có tôn tṛ ng lụ t pháp nhà ṇ c không? Tôi ng̣ t ḷ i ông ngay và nói: Ông không ḥ i tôi tḥ . Ṇ u ông ḥ i tôi 'có tôn tṛ ng lụ t pháp không', thì tôi tḥ a khác".

- Ông tḥ a khác tḥ nào?

- Ṇ u ông ḥ i có tôn tṛ ng chính quỵ n thì tôi tḥ a có và không đi u kị n. Vì lụ t đ̣ o đ̣ y dù chính quỵ n là tḥ nào đi ṇ a, cũng pḥ i tôn tṛ ng. Còn ṇ u ḥ i: Có tôn tṛ ng lụ t pháp nhà ṇ c không, thì tôi tḥ a khác.

- Tḥ a tḥ nào? Ṛ i ông ta gị cao cụ n Hị n pháp lên:

- Đây lụ t pháp nhà ṇ c, dù là Ṭ ng tḥ ng, dù là Cḥ ṭ ch ṇ c cũng pḥ i tuân theo. Và ông ta tṛ nh tṛ ng ḥ n ṇ a, ḥ i khi đ̣ n ṭ ng tị ng:

- Ông có tuân theo pháp lụ t nhà ṇ c không?

Tôi cũng tṛ nh tṛ ng và đ̣ n ṭ ng tị ng:

- Tôi tôn tṛ ng lụ t pháp nhà ṇ c, khi lụ t pháp đó không ng̣ c đ̣ o lý chúng tôi.

Ông ta ḷ i nói to ḥ n và đ̣ n ṭ ng tị ng:

- Đây! Pháp lụ t nhà ṇ c! Ông có tôn tṛ ng không?

Tôi cũng đ̣ n ṭ ng tị ng:

- Tôi tôn tṛ ng khi lụ t pháp đó không có gì đi ng̣ c ṿ i đ̣ o lý chúng tôi. Còn ṇ u có đi u gị ng̣ c ṿ i đ̣ o lý chúng tôi, ḷ ng tâm tôi không bụ c pḥ i theo.

- Tḥ nào là không ḥ p ṿ i ḷ ng tâm?

Tôi ví ḍ :

- Ngày x̣ a vua chúa ra lụ t c̣ m đ̣ o, thì dù có cḥ t cũng không tuân lụ t vua chúa. Đó là cái cḥ t c̣ a các Thánh Ṭ Đ̣ o chúng tôi đó.

Ông Vị n tṛ ng không còn gì mà nói. Tôi cũng tḥ ..." (HK toàn ṭ p Pḥ n Ba – Cái Nhìn Đ̣ i Ṿ i Vị t Minh & Cḥ Nghĩa CS, trang 365-366-367) .

Đ̣ c cha Phaolô và "y Ban" phá đ̣ o

Đi u ḳ đi u là ṃ c đ̣ u đ̣ ng pḥ Đ̣ c Cha Phaolô Lê Đ̣ c Tṛ ng là linh ṃ c Vũ Xuân Ḳ , ng̣ i sau năm 1954 ṭ ng gị cḥ c ṿ Cḥ ṭ ch "UB/LL/YTQ&YHB" mà ḥ u thân c̣ a nó là "UB/ĐK/CGYNVN" đ̣ mị n Nam sau này, nḥ ng đ̣ ng nḥ không bao gị , dù cḥ trong phút giây, tâm ḥ n và ý chí ngàì ḅ lung ḷ c hay chao đ̣ o. Đ̣ c cha luôn có ṃ t ḷ p tṛ ng kiên đ̣ nh và đ̣ t khoát. Nói ṿ "Cha Ḅ ", Đ̣ c Cha Phaolô vị t: "Cha Ḳ sụ t đ̣ i ṿ n quý ṃ n tôi, nḥ ng tránh tôi vì bị t tôi không cùng ḷ p tṛ ng ṿ i ngàì". (HK toàn ṭ p Pḥ n Ḅ n: Pḥ ḷ c – Đ̣i hàng ṿ thân tḥ Đ̣ c Phaolô Lê Đ̣ c Tṛ ng – Vũ Sinh Hiên. Trang 502).

Theo đ̣ c cha thì c̣ giáo pḥ n Hà Ṇ i tḥ i y cũng có ṃ t ḷ p tṛ ng đ̣ t khoát nḥ ṿ y:

"Thông cáo ṿ 'y Ban liên ḷ c nḥ ng ng̣ i công giáo yêu ṭ qụ c yêu hoà bình' có cḥ ký c̣ a cha Đ̣nh Ḷ u Nhân, cha chính Đ̣ a pḥ n. Ḅ n thông cáo nói ṿ vị c dùng cḥ "Công giáo". Cḥ

Đức dùng danh nghĩa đó để vì những đoàn thể đã có phép giáo luật: đây cái gì Ban này không có phép, nên là sai luật. Vì một số lý do khác nhau, người Công giáo không được gia nhập phong trào đó. Thông cáo đó đưa đi các nơi chính trong các Địa phận" (HK toàn thể Phn M - Thi Thi u và Bc Đng M c V, trang 148)

Một đơn tin ngay sau đó, Đức cha xác định quan điểm và đức tính riêng của ngài như sau: "Cái gì Ban đó, tôi cho rằng chỉ là bước đầu để đi đến việc lập Giáo hội tự trị, như một cộng đồng Công giáo nào. Vì thế, bản thông cáo kia chưa đúng. Tôi muốn trình bày với mọi người liên hệ giáo hội Công giáo Việt Nam với Giáo hội hoàn vũ theo phương diện tích cực..." (Trang 149)

Trong một Phong trào các Patriotes, HK toàn thể Phn Hai, tác giả viết: "... Giáo Hội khi nhu vì nhóm đó trong nhu năm, vì đó là công việc phá đổ, bách hại đổ, giết người Julien Apostats: lý do chính đạo, lý do người có đạo để người có đạo, lý do con cái chính lý của cha mẹ .... Người Công giáo chịu bao khổ nạn, từ đây cũng là do nhóm này... Cũng may là những linh mục hay giáo dân lãnh đạo để cho những thành phần không đạo đức, nên ít ai theo; những hội có quy củ của nhà nước, mà họ dốt nát, nên càng dốt, người ta vẫn sợ, vẫn biết một chút của họ. Vì thế, nó đã sụp tàn nếu không có miền Nam để tin cậy và hội phần nó để nhận hiểu mọi "ý ban Đoàn kết". Ủy ban này có lãnh đạo trí thức (các linh mục bng c p), tìm để để t màu mỡ ở miền Nam và sống mạnh mẽ, như vào việc thay đổi chi thu t...." (HK toàn thể, Phn Hai – Giáo Hội CGVN Trc Cn Bão Thi Đ, trang 260-261)

Sau đó, Đức cha xác định rằng dù thay tên để hội thì bản chất của những thể chế này vẫn chỉ là một tay sai của chế độ. Vì thế ngài khẳng định: "Forme có để, fond vẫn không thay để. Tuyên bố không tách khỏi Giáo hội, để còn giúp in những sách để, phần bên Phúc Âm giáo lý, giúp cho các cha các x để để quy củ ở nơi kia, để để để dàng, những thể chế vẫn là tách khỏi Giáo hội, vì họ làm mọi việc đó nhân danh họ, ngoài quy củ chính thức của Giáo hội" Trang 261).

Bàn sâu vào những nguy hại mà những thành phần đi theo thể chế phần để kia phải gánh chịu, kẻ chỉ dẫn để trong Giáo hội thân cận với nó, chúng ta nhận nó, để chế để để để cách nào đó, Đức cha viết tiếp: "Hội phần thể của hiểu rằng: để để chín cái để mà hy sinh một để để thôi, có thể là một thể để ... Ví để chế chế phần thể này: 'Ông là bản thể của tôi, ông giúp để tôi rất nhu. Chúng ta là bản thể với nhau!'.

Đã là bản thể với nhau, đâu còn dám làm phật ý nhau, làm khác ý ông bản của mình, phần ng

chi làm ng... ý b... n, th... mà ông b... n kia ... là ng... i tham lam, cho đi t... t... đ... l... y... i... t... t... c...
Nh... n thu... c... v... ng... i... b... n đó, là hi... n... c... đ... i... s... ng cho ng... i... đó, c... Giáo h... i, n... u có th... ! Nh... ng
m... t khi đã trót r... i, không th... rút ra đ... c... n... a. Kinh nghi... m... x... a là th... , nay v... n th... . Nào m... t
quy... n... l... i, nào nguy... c... t... ng... t... ng, nào sĩ di... n. Nay m... i cái m... i... n... i... đ... u thay đ... i, ch... con
ng... i... có tinh th... n ly khai, ch... ng Giáo h... i thì v... n y nguyên. M... t Đ... c Giám M... c nói v... T... ng Đ... i
Đi... n... c... a mình đang thao túng m... i vi... c trong Giáo ph... n mà v... đó đã là và nay v... n còn tinh
th... n patriot, Toà Thánh đã bi... t, đ... lu... n ch... ng đ... i, mu... n v... đó t... ch... c. Đ... c Giám M... c nói:
"Ông ... y... t... t, giúp nhi... u vi... c, làm sao b... i ch... c ông đ... c. Khi nào tôi ch... t, t... c kh... c ông ... y... h... t
quy... n". Bi... t làm sao! Truy... n th... t 100%! Nh... ng ... n loát mu... n đ... c ra m... t, ph... i dán nhãn
hi... u "Đoàn K... t". Các tác ph... m m... t giá m... t ph... n, b... nghi ng... . Nay đ... i nhãn hi... u "Xu... t b... n
c... a Toà T... ng Giám M... c".

Đ... c cha cay đ... ng k... t lu... n:
"Lãnh t... đã vào ng... toà r... i!" (trang 261-262)

V... i tâm tình m... n đ... o, yêu n... c... sâu xa,
Đ... c cha có cái nhìn c... nh giác r... t... s... m... v... c... ng... s... n.
Là ng... i... có m... t ki... n th... c r... ng r... i, uyên bác, thêm vào lòng yêu m... n Giáo h... i và Dân t... c cách
sâu xa, ngay t... nh... ng ngày đ... u g... i là Cách M... ng Tháng Tám khi c... ng... s... n còn mang danh
hi... u Vi... t Minh, linh m... c Phaolô đã có m... t cái nhìn xuyên suốt v... ch... nghĩa c... ng... s... n và nhân
v... t Nguy... n Ái Qu... c núp d... i tên H... Chí Minh đ... du nh... p ch... nghĩa này vào Vi... t Nam.
Trong H... i Ký v... a Đ... c Cha, ng... i... ta đ... c đ... c nh... ng nh... n đ... nh... s... c b... n sau đây:
"Đ... ng c... ng... s... n Đông Đ... ng bi... t ng... i Vi... t Nam đ... u s... c... ng... s... n, nên ngay t... năm 1945, h...
đã gi... cách t... gi... i tán, đ... l... p H... i Nghi... n C... u Ch... Nghĩa Mác. Ông H... Chí Minh còn khôn
khéo làm thân v... i Đ... c Cha Lê H... u T... , và m... i ra làm c... v... n... Đ... u v... y, ng... i... ta bi... t ngày
càng rõ: ông là Nguy... n Ái Qu... c, m... t ng... i... trù... c... ng... s... n, ph... trách khu Đông Nam Á. Lúc này
ch... a có đ... ng lao đ... ng hay c... ng... s... n gì h... t, mà ch... đ... n thu... n là Vi... t Minh". (HK toàn t... p Ph... n
Hai – Giáo H... i CGVN Tr... c C... n B... Th... i Đ... i, trang 189-190)

Ti... p theo, trong m... t đ... n k... , ngài vi... t:
"... Có m... t cu... n sách r... t nh... tìm đ... c ... m... t hi... u sách ... Nam Đ... nh, trong đó tác gi... đ... t ra
m... t s... câu h... i câu th... a đ... dân gian đ... hi... u v... m... t s... v... n đ... nh... 'Dân ch... là gì?' 'C... ng hoà
là gì?', 'Đ... qu... c là gì?' v.v. Trong các câu h... i th... a, có m... t câu: 'Không tin vua là con tr... i, có
đúng không?' - Th... a: 'Tr... i cũng không có, thì làm gì có con tr... i'. L... i tuyên b... công khai và gián
ti... p v... tôn giáo có th... . Còn trong th... c... t... , ch... nào cũng rêu rao "tôn tr... ng... t... do tín ng... ng".
Trong chi... n tranh phá ho... i (tiêu th... kháng chi... n), ph... i tôn tr... ng các n... i th... t... . Th... nh... ng ban
đ... u, c... v... phá hu... các nhà xây kiên c... đ... đ... ch kh... i... i... i đ... ng đ... ng b... t. M... t s... nhà th... b... thiêu
hu... , chôn mìn... trong, nh... Đ... ng Trì, Vĩnh Đà... b... thiêu hu... ho... c b... đ... t mìn... đ... đánh s... p.
M... t s... nhà th... nh... K... Đ... i, Đ... ng Đ... i b... bom Pháp đánh s... p. Nh... ng v... bom đ... n tàn phá
nh... th... , ng... i... ta nghi có bàn tay Vi... t Minh dính líu. Có th... h... đ... a m... t tin m... t nào đó r... ng, n... i
n... n... i kia có ch... a vũ khí ho... c có Vi... t Minh hay b... đ... i đang đ... ng ... đó. Th... là Pháp đ... n đ... i
bom, ho... c b... n ca nông vào n... i đó" (Trang 190-191)

Trong H... i Ký toàn t... p Ph... n Ba, ng... i... ta đ... c đ... c nh... ng gi... ng sau đây:
"Ch... có đ... ng C... ng... s... n Đông Đ... ng v... n ng... m ng... m ho... t đ... ng, nay xu... t đ... u l... di... n đ... i
danh hi... u Vi... t Minh. Vi... t Minh là tên t... t... c... a Vi... t Nam Đ... c L... p Đ... ng Minh H... i, là m... t tr... n nh...
h... nói 'bao g... m m... i đ... ng phá... i yêu n... c, m... c đích giành đ... c l... p cho Vi... t Nam'. Đ... ng C... ng
s... n là linh h... n, là ch... y... u, là lãnh đ... o c... a m... t tr... n. Sau này v... l... ch... có hai đ... ng, đ... ng X...
h... i, đ... ng Dân ch... . Hai đ... ng này cũng ch... là cách nói c... a đ... ng C... ng... s... n ch... h... v... n ph... i r... m

rp theo đng l i c a đng C ng s n. Cu c g i là "cách m ng" nay tr thành tên tu i ch nh cách tô son v ph n sau này, mà cách tô ph t c a c ng s n thì có ti ng". (HK toàn t p Ph n Ba – Cái Nhìn Đ i V i Vi t Minh & Ch Ngh a C ng S n. Trang 276)

"Cách M ng Tháng Tám, ngày giành chính quy n v a n ra đ c m y hôm, tôi th y Ban cho tôi xem t báo không nh tên là gì, ch trông rõ và ngày nay trong trí còn nh rõ dòng ch l n: y ban cách m ng lâm th i do ông H Chí Minh c m đ u. Ch a nghe th y tên ông H Chí Minh bao gi . Nghe cũng đ nh , đ c cũng kêu đ y.

Ban l i cho tôi bi t: đó là ông Nguy n Ái Qu c. Tên ông này thì tôi bi t l m. Tôi đã nghe nói v ông, cái tên ông nó cũng làm cho tôi vui: Ái Qu c! Cái tâm tình nung n u tu i tr kh p n i kh p th i. Th nh ng tôi bi t ông là ng i c ng s n s ng Nga. Tôi có đ c m t vài t tuyên b trong T p chí Cahier b ng ti ng Pháp, vi t n c Nga. Tôi ch nh đ i nh ng tuyên b đó, có ký tên Nguy n Ái Qu c. Tôi e, e không dám nói, e s m t chút, vì nh th chính xác ông là ng i c ng s n..." (Trang 279-280)

Nh ng giòng k t p, tác gi vi t:

"Tôi cũng đã đ c cu n B c M n S t (b n d ch cu n Moscou sans voile), nh ng tôi hi u sâu h n v c ng s n khi tôi đ c cu n Les dogmes du communisme (Nh ng tín đ u c a ch nghĩa c ng s n). Cu n này tôi d ch ra ti ng Vi t vào m t k ngh hè..."

(...)

B u khí chính tr lúc này th nào? Nói đ n hai ch "Đ c l p" ng i Vi t Nam nào l i không ph n kh i sau hàng trăm năm m t n c. B o là đ ng phái, phong trào ái qu c n i lên đ giành đ c l p, nh ng h u t t c đ u b đ p tan tành. Qu c Dân Đ ng, r i Đ i Vi t nay ch còn thoi thóp.... H là m t đ ng k c u, gi u chi n l c chi n thu t, đ c qu c t c ng s n nâng đ , vì h là m t chi nhánh. H thay đ i hình đ ng luôn luôn, nên h đ t n t i và phát tri n. Cái đ ng l c giúp h m nh lên, luôn luôn là núp đ i i tinh th n ái qu c. Lúc này mà nói đ n c ng s n ra lãnh đ o, dân ta ch c không ai theo, tr m y ng i đã là c ng s n, nên h đ i thành Vi t Minh, v n ranh ma, v n khéo léo xoay chi u, lu n l t..." (Trang 280-281)

**Cái nhìn sâu s c c a Đ c Cha Phaolô
v chính sách "tiêu th " & "c i cách ru ng đ t"**

* Tiêu th kháng chi n: T p theo bi n c g i là "cu c kháng chi n toàn qu c" n ra vào cu i năm 1946, Vi t Minh phát đ ng m nh m chi n d ch "tiêu th " mà ông H gán cho ý nghĩa là ph i t o nên c nh "v n không nhà tr ng" đ cho th c dân Pháp khi ti n vào các th tr n các làng m c c a ta không còn có n i trú quân. Lúc b y gi h u h t ng i dân đ u hi u nh th và tin th t nh th . Vì v y có nh ng ng i quá hăng say, nhi t thành v i nghĩa v công dân đã t đ p phá nhà mình tr c khi di t n. Nh ng tác gi H i ký đã s m nh n ra ý đ nh thâm sâu c a nh ng ng i c ng s n khi phát đ ng r m r chính sách g i là "tiêu th kháng chi n". Theo Đ c Cha Phaolô thì nó ch là m t âm m u kh i đ u đ n i t p b ng cu c c i cách ru ng đ t sau này nh m hoàn t t ch tr ng "cào b ng", tri t h nh ng thành ph n t s n m i b n, đ a ch có nhà c a, ru ng v n đ ti n lên cái g i là xã h i ch nghĩa, nói tr ng ra là c ng s n.

Trong H i Ký ngài vi t:

"T năm 1948, Nam Đ nh lúc tôi v ch là m t c nh hoang tàn, do chính sách tiêu th kháng chi n c a Vi t Minh. Đ đầu cũng th , các th xã, thành ph nh nh Nam Đ nh, n i không có quân chi m gi thì các nhà đ u b phá hu ; các ph bên v đ ng cái quan cũng b phá hu . Đ các làng, các xã, các nhà hai t ng, nhà l n cũng b đánh s p. Lí do, đ quân đ i Pháp kh i l y đó đ đóng quân, làm b t (poste), làm căn c đ a. Lí do sâu xa nh t, đ h ng i gi u, tiêu

hu tài sản của họ, san bằng giai cấp.

Tôi rõ đi u đó, khi còn ở quê nhà hồi 1947, Lê Văn Ban cán bộ, em ruột tôi một hôm về nhà mang theo tài liệu. Trong các tài liệu đó có nói: 'Chúng ta đã thắng lợi, một là phá hủy của nhà của bọn chúng, hai là thành phố, mang theo ít đồ đạc đi tản. Nay ta bỏ khu này không an toàn, khu kia không an toàn; đồ đạc chúng bán rẻ bán đắt hết, thì là chúng hai tay sạch không'. Đánh đổ quân đội Pháp là một mục tiêu; đánh đổ giai cấp tư bản là một tiêu khác, còn quan trọng hơn. Vì giới số có đầu tiên của quân đội Pháp, mà tư bản vẫn còn chiếm chỗ yên, thì đội và Việt Minh, cách mạng chưa kịp là thành công. Phải tiêu diệt hai kẻ thù cùng lúc, mà kẻ thù tư bản còn phải được đánh gục hơn. Họ đã đạt mục đích đó ở thành phố Nam Định." (HK toàn tập Phan Mút – Thời Thời & Bức Điện của Mục Vụ. Trang 99-100).

Trong một chuyến khác, tác giả ghi nhận:

"Cái 'chiến lược' không nhà trường' không phải chỉ để phiến đảng không còn chế độ t chân, mà nhất là dân của và, của nhà không còn gì!" (HK toàn tập Phan Ba – Cái Nhìn Đối Với Việt Minh & Chủ Nghĩa Cộng Sản. Trang 307)

* Cũng cách ruộng đất: Đây là biện pháp của tác giả Hồ Chí Kỳ coi là "long trọng nhất" do ruộng và nhà ruộng phát triển miền Bắc gần 50. Dù là một linh mục, nhưng với tâm tình yêu nước thì tha, luôn gần bó với những người trôi, bắt họ nh của người dân trong thời nhiễu loạn, tao loạn, đất cha đã quan sát tình hình đi ruộng của của guồng máy quản trị trong tiến trình của cách ruộng đất, thì giai đoạn các Đối Cách của người về "bớt r" thì các địa phương thì lúc phong trào lên cao với hàng trăm, hàng ngàn người dân vô tội bị đem ra xử, bị giam cầm hay bị giết chóc thảm khốc.

Một cách khái quát, tác giả Hồ Chí Kỳ nhận định:

"Cuộc của cách ruộng đất nó d d quá, giết nhiều người quá, đã làm hoen b một của sản luôn tuyên bố vì nước, vì dân, vì đất lập, với bao là chính nghĩa xuống." (HK toàn tập Phan Ba – Cái Nhìn Đối Với Việt Minh & Chủ Nghĩa CS. Trang 375)

Đức Cha Phaolô không đồng ý, cũng như đồng ý, chính sách khác, khi phát triển của của cách ruộng đất, ruộng và nhà ruộng của sản hoàn toàn rập khuôn những gì quan thầy của họ đã thực hiện tại Liên Xô và Trung Quốc.

"... Những của sản Việt Nam học của kinh nghiệm của các anh Liên Xô, Trung Quốc, nên công của của chế độ t chu đáo của họ, thì lúc phát triển hoàn thành"

Kinh nghiệm đó như thế nào? Theo trình thuật của tác giả Hồ Chí Kỳ thì:

"Đu hút là cái khổ của: 'Người của có ruộng' quá hợp tình hợp lý đi thôi. Cho của của, đem ruộng đất tay những người có nhiều quá mà san sẻ cho những người không có tí nào! Đó cũng là công bằng. Nhưng làm sao để vui lòng sản. Giáo Hội có luật công bằng, xã hội của trên bác ái. Của sản có phương châm để tranh của trên cầm thù. Làm thế nào để khỏi của cầm thù, hay nói chung, để thành cán bộ của cách, là của của cách?" (Trang 378)

Theo nhận định của những người thực của Đức Cha Phaolô thì đây là một chính sách của của chu b k của và những nhân số của là "của của cách" của của đào tạo có bài bản trong những trường huấn luyện của xây dựng những người.

Đức cha viết:

"...Những trường của xây dựng để đào tạo của của cách. Tôi biết một trường như thế ở Phan Lý.... Người của ta của gì trong trường? Tôi không rõ, t của là bí mật. Nhưng khi thực công của của của cách làm, thì biết họ của gì, của của huấn luyện thế nào?

Vậy của của cách đã làm gì? Xin hãy của những gì HK sau đây:

"... Vào phòng họp, để đồng của tuyên bố: 'Bà con nông dân của cao của nh giác, vì của nó của của của của sau ta...'. Người của của sau run sợ...! Một lúc của, của của nói: 'Bà con của nh giác, của của nó

ng i ngay tr c m t ta'. Ng i tr c ng i sau đ u là đ ch c . Không còn bi t ch n ch nào nên ng i? S s t và s s t...!

Ai n y ng i yên ch , b t đ u cu c 'đ u t'. T cáo t i ác giai c p bóc l t, đ u tranh đánh đ giai c p bóc l t đó. M i ng i b t đ u cu c k kh , đ t cáo t i ác c a b n đ a ch c ng hào ác bá. Nh ng t i ác đ c b a đ t ra nhi u h n và n ng n h n s th t.

'...Tôi vay h n ta m y bát g o, h n ta b t tôi vi t v n t th b ng m t sào ru ng. Tôi không có gì tr , th là h n ăn không sào ru ng c a tôi. Và c m y l n vay nh v y, r i không có gì tr , th là không còn m t m u đ t đ c m dùi'.

'Tôi c y tô cho nó, ch ng may tr i đ m t mùa, vì bão l t, nó c thu tô nh ch ng có tai ho gì x y ra. Ch ng có gì mà n p, nó cho ng i đ n tháo b c a, đ m y gian nhà tôi...'

'Tôi nghèo kh , đi làm thuê cho nhà nó, ăn đói, ăn khát, nó còn đánh đ p, t n công không tr , nhà nó tìm cách đ u i tôi đi đ qu t công...'

Và nhi u th t i khác, chung quy ch là t i tàn b o, bóc l t, đ trên nh ng ng i b quy là đ a ch , hay ác ôn, c ng hào ác bá. Có th là t i cá bi t nh ng nay là t i chung. Ai là đ i t ng thì đ c khoác cho nh ng t i đó. Ng i nông dân th t thà ch t phác, m y ai nghĩ ra đ c cách t cáo, t t c đã đ c d y b o, đ c Đ i 'm m' cho tr c.

Th r i đ u, đ u tranh v i đ a ch , thì ph i có khí th , ch a quen thì ph i t p. Ch a có ai xu t hi n đ mà đ u, thì có th dùng cái c t nhà thay th . Bà con và nh t là các ph n . Gi tay x a xói vào cái c t nhà: 'Mày đã c p c a tao, mày đã đ t nhà tao, mày đã đánh đ p tao th t tàn b o, tao khó nh c làm gi u cho mày, mà mày cho tao ăn đói ăn khát...'. T t c ph i đ c nhu n nhuy n, t c ch đ n l i nói, đ khi g p 'ng i th t' không ng ng ngùn ái ng i.

Đ n n i mà m t ng i ph n đ ng tu i, r t th ng ng i cha già ch sẵn sóc h ng ngày. Ch nói v i b : 'Ông có bi t tôi là ai không?'. Ng i cha ng m ngùi nhìn đ a con đ t ru t c a mình và nói:: 'Th a bà, con là ng i đ ra bà '. L i th a n òng th m th ng, nh ng ph i h i cái s c ma qu nào đó đã thúc đ y ng i con ch t v n ng i b nh th ? C đó mà lu n ra nh ng ng i kh i x ng!' (Trang 381-382-382)

Theo nh n đ nh c a Đ c Cha Phaolô thì không ai khác, chính ông H là ng i ch u trách nhi m v k t qu kinh hoàng c a cu c c i cách ru ng đ t mi n B c mà Tr ng Chinh Đ ng Xuân Khu ch là m t th "con dê t th n". Ngài vi t trong H i Ký nh sau:

"Tuy là T ng bí th Đ ng, là lý thuy t gia c a Đ ng, nh ng ít ng i bi t đ n tên tu i ông, đ n m t mũi ông. Ông đ c trao cho là ng i th a hành k ho ch c i cách ru ng đ t, còn ông H Chí Minh 'gi cách đ ng ngoài'. K ho ch đó cũng đ t m c đích ph n nào, vì sau này tai ti ng đ u trút trên đ u ông Tr ng Chinh, mà 'Bác H' là 'nhân t' ch b liên h chút ít. Nh ng làm sao mà che m t đ c đ lu n nhân dân. Ông H là lãnh t t i cao, mà ông Tr ng Chinh ch là tay chân, làm sao công vi c long tr i l đ t đó l i qua m t đ c lãnh t t i cao?..." (Trang 375-376)

Gi a lúc cu c c i cách ru ng đ t đang ti n vào giai đ n kinh hoàng nh t thì nhà c m quy n lên ti ng là có sai l m và ra l nh s a sai. S a sai nh th nào? Vì nh n ra là sai l m nên s a sai hay ch là m t th đ n phép quen thu c c a nh ng ng i c ng s n? S th t ra sao, chúng ta hãy đ c ti p nh ng ch ng t c a c Giám M c Phaolô Lê Đ c Tr ng:

"L i bàn v sai l m. Thi t nghĩ làm gì có th sai l m đ c? Gi s ch có mình Vi t Nam làm c i cách ru ng đ t, ch a có đầu làm, thì còn có th nói đ n sai l m. Đàng này các b c thày, các b c đàn anh đã làm, đã rút kinh nghi m. Vi t Nam ch vi c l p l i. Ng i ta đã tính t tr c s có nh ng sai sót. Có th nói, nh ng sai sót c ý! Thà có gi t nh m m i ng i còn h n đ sót m t th ng. Ho c kinh nghi m cho th y là vi c c i cách gây đau kh nh c nh i ch ng nào! Nên gi cách, có vài s a sai ch ng vào đầu c , đ ph n nào làm nguôi lòng dân." (Trang 408))

o m^ot đ^on khác, tác gi^o H^oi Ký vi^ot ti^op:

"Trong cu^on Biên Niên S^o có nói: 'Cu^oc c^oi cách ru^ong đ^ot đã hoàn thành, m^oo i tri^ou nông dân có ru^ong c^oy'. M^ot cu^oc cách m^ong long tr^oi l^o đ^ot, mà k^ot qu^o có th^o thì cũng khiêm t^on. Đó ch^o là cái khiêm t^on gi^o t^oo, s^o th^oc k^ot qu^o to l^on h^on vô cùng. L^oy đ^oc ru^ong o tay ng^oo i đ^oa ch^o ra, không ph^oi là vi^oc đ^o dàng. Ph^oi có nh^ong bàn tay m^onh m^o, đi t^oi tàn b^oo c^oa m^ot chính th^o đ^oc tài chuyên chính... L^oy l^oi ru^ong đ^ot đ^o chia cho nh^ong ng^oo i c^oy, không ph^oi là m^oc tiêu chính c^oa vi^oc c^oi cách và chính vi^oc c^oi cách cũng không ph^oi là m^oc tiêu c^oa cách m^ong. L^oy l^oi ru^ong đ^ot ch^o là ph^ong ti^on đ^o c^oi cách, chính vi^oc c^oi cách cũng ch^o là ph^ong ti^on cho s^o th^ong tr^o c^oa giai c^op vô s^on. Nói đúng ra cho s^o th^ong tr^o c^oa Đ^ong chuyên chính đ^oc thi^ot l^op v^ong ch^oc.

... C^oi cách ru^ong đ^ot là m^ot cách quét s^och nh^ong đ^oa ch^o, nh^ong c^ong hào ác ôn, ác bá, nh^ong ng^oo i có uy tín, nh^ong ng^oo i có m^om m^ong đ^o v^on lên. T^ot c^o nh^ong gì mà cách m^ong cho là đ^oi ngh^och, là nguy hi^om trong hi^on t^oi và trong t^ong lai. Quét s^och, đ^o cho xã h^oi tr^onên m^ot t^o gi^oy tr^on, đ^o Đ^ong mu^on v^o gì thì v^o, theo ý mình." (409-410-411)

Hóa ra t^ot c^o ch^o là m^ot t^on tu^ong, m^ot trò l^ong g^ot, đ^oi trá không ti^on khoáng h^ou, ch^oa t^ong th^oy trong l^och s^o m^oy ngàn năm c^oa dân t^oc Vi^ot. Rút cu^oc, ng^oo i nông dân Vi^ot Nam ch^o là m^ot đám n^on nhân ngây th^o, kh^on kh^o b^o l^oi đ^ong, b^o xúi b^oy lao đ^ou vào nh^ong trò b^ot nhân man r^o c^oa nh^ong cu^oc đ^ou t^o đ^on t^oi nh^ong cu^oc tàn sát đ^om máu v^oi cái m^oi do đ^ong và nhà n^oc treo tr^oc m^ot là đ^oc chia chác tài s^on, ru^ong n^ong đ^o cu^oi cùng v^on tr^o v^oi c^onh kh^o rách áo ôm vì ph^oi th^oc hi^on kh^ou hi^ou "đoàn k^ot dân t^oc, ti^on lên xã h^oi ch^o nghĩa" b^ong cách ph^oi trao n^op tr^o l^oi nh^ong m^onh đ^ot nh^o v^oa đ^oc chia chác đ^o tham gia "h^op tác xã"!

Trong HK toàn t^op Ph^on III, đ^oc cha Phaolô vi^ot:

"Nông dân vô s^on làm gì mà bi^ot suy lu^on nh^o th^o? Ng^oo i ta b^oo đánh thì đánh, đ^op phá thì đ^op phá. R^oi h^o m^on nguy^on v^oi m^onh b^ong ch^ong th^oc. H^o đ^oc làm ch^o m^oy sào ru^ong, đ^o r^oi ít lâu n^oa s^o r^oi nh^ong cái gh^o ch^o nhân. Bây gi^o h^o ch^oa bi^ot th^o đâu! T^om b^ong đ^oc trình b^oy m^ot cách r^ot l^ong l^oy kh^o 60 x 40 có ghi nh^ong ch^o l^on v^oi nét đ^o th^om: Gi^oy ch^ong nh^on quy^on s^o h^ou ru^ong đ^ot.

...Sau cu^oc đ^ou tranh m^ot m^oi, đ^oc th^ong b^ong m^ot t^o gi^oy có ghi: 'Gi^oy ch^ong nh^on quy^on s^o h^ou ru^ong đ^ot' là h^o h^o. Nh^ong còn ph^oi gi^o cái thành qu^o đó b^ong 't^ong c^ong đ^on k^ot', r^oi 'n^ong cao c^onh gi^oc'. N^ong cao cho đ^on lúc ru^ong đ^ot đ^oc đ^om đi đ^ong, còn l^oi m^onh b^ong...

...M^oy sào ru^ong r^oi s^o đ^oa vào h^op tác xã đ^o ông ch^o l^oi đ^oi c^oy thuê...

...Cái b^ou tr^oi phát quang, cái m^ot đ^ot ph^ong lì lì. Mu^on đ^ong lên cái gì thì đ^ong, v^oi cái tính tàn kh^oc, tính quá khích, đã t^oo nên b^ou tr^oi quang, và cái m^ot b^ong cái tính tình man r^o đó đã in sâu trong lòng, không bi^ot ph^oi bao nhiêu th^o h^o m^oi xoá n^oi ch^ong?" (Trang 413-414-419-420)

Vài giòng k^ot lu^on

Trên đây là nh^ong nét ch^om phá g^on l^oc qua nh^ong ch^ong t^o s^ong đ^ong c^oa Đ^oc Cha Phaolô Lê Đ^oc Tr^ong, c^o Giám M^oc ph^o tá t^ong giáo ph^on Hàn^oi, dàn tr^oi trên nh^ong trang H^oi Ký c^oa ngài. Đ^oy là nh^ong giòng ch^o đ^oc vi^ot ra v^oi t^ot c^o tâm huy^ot c^oa:

* M^ot ng^oo i m^oc t^o nhân lành đã hi^on tr^on đ^oi mình cho ni^om tin Kitô giáo.

* M^ot ng^oo i công dân g^ong m^ou luôn h^ot lòng v^oi ti^on đ^o qu^oc gia, dân t^oc.

Sau 92 năm t^oi th^o, ngày 07-9-2009 c^o Giám M^oc Phaolô đã đ^oc Thiên Chúa g^oi v^o. Ti^on nhân Vi^ot Nam có câu: "c^op ch^ot đ^o da; ng^oo i ta ch^ot đ^o ti^ong". Thân xác Đ^oc Cha đã an ngh^o đ^oi lòng đ^ot. Nh^ong nh^ong ch^ong t^o c^oa ngài v^on còn vang đ^ong trong lòng m^oi ng^oo i chúng

Chân dung của Giám Mục Phaolô Lê Đức Trọng

Tác Giả: Trán Phong Vũ
Thứ Tư, 01 Tháng 2 Năm 2012 07:08

---

ta. Một câu hỏi lớn đặt ra: liệu những công ty có tiền nên được những âm vang nào đi với những thành phần có trách nhiệm leo lái con thuyền GHCG trên đất nước Việt Nam khi n khó hôm nay?

Bắt đầu cách nói của Jim Mulligan với các Giáo Hoàng Gioan Phaolô Đệ Nhị khi ông hay tin ngài từ giả cuộc đời, chúng ta có thể nói với các Giám Mục Phaolô Lê Đức Trọng:

Đức Cha đã dạy cho chúng tôi biết sống như thế nào. Đức Cha đã dạy cho chúng tôi biết can đảm đứng lên và nói ra sao. Và hôm nay, sau khi đã nhả mọt xuôi tay, Đức Cha vẫn còn tiếp tục dạy chúng tôi biết sống và biết chết cho lý tưởng làm người, cho niềm tin, cho công bằng và lòng phẫn, qua cách sống làm chứng cho đời, cho đạo.

Nam California, những ngày đầu tháng 11, 2009
tháng kính nhớ các Linh hồn,
cách riêng, nhớ với Đức cha Giám Mục Phaolô

---

* Ngay sau Thánh Lễ an táng Đức Cha Phaolô Lê Đức Trọng, nguyên GM Phó tá Tổng giáo phận Hà Nội, một số anh em trí thức CG trong nước đã chuyển cho nhóm chứng nhân nguy hiểm Dân Đền Giáo Dân nội dung của tập Hội Ký của ngài. Nhóm cuốn Hội Ký toàn tập mang tiêu đề chung "Chứng Tờ Của Một Giám Mục" đã được góp rút thành hai cuốn để kịp gửi tới đức ngài khi ngài đi gặp Ngài Giáng Sinh 2009. Đây cũng là thời gian các hành Lễ Giỗ Bách Nhật của Giám Mục Phaolô.